

Fondator:

Mitropolitul
ANDREI
ȘAGUNA

1853

Telegraful Român

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Anul 136

SIBIU

15 august 1990

Nr.

Nr. 31-32

MAICA DOMNULUI modelul vieții creștine

Rugăciune

M. Eminescu

Rugăm-ne îndurărilor
Lucaferului mărilor:
Din valul ce ne bîntuie
Înaltă-ne, ne mîntuie,
Privirea adorată
Asupra-ne coboară,
O maică prea curată,
Șu pururea fecioară

Mariei

Dieta

Rugă și moarte
Și rugă și somn
Hristos iertind păcatele lumii
Fecioara Maria mai crede
în Domn

Sărutul și-l știe
O inimă sfîntă, Ave Maria
Roagă-te pentru noi
Ceai ce murim încet
Sub pedeștea și-a Dumnezeirii
Ave Maria,
Fă ca viața să ne fie
Înviere
Ave Maria
Veșnicia tu începe-o
De la sărutul dat
Răstignitului
Și fă să înțelegem iară
Că destinul e o blîndă fecioară,
Tristă,
Îndurerată că nu poate să moară
Atîta timp
Cît tu privești spre noi
Cu ochii dragostei
Dintr-un cuvînt
Înflorit sub pleoapele ei
Precurată
Ave Maria
Îndurerată
Privirea culege ruga
Sfîntenia umu gînd
Mîntuindu-ne
De cuvîntul nerostit niciodată.
Pietă
Marmură albă reinviată
Pietă
Nume etern de fată
Lasă-mă în genunchi
Să-mi recunosc umilința
Viața ce mi-a mai rămas
În dar,
Fecioarei adorată
Să-i fiu memorie
Zodie
Și Rugă

Zestăria Sângeorzan

Dictatul de la Viena — un act odios de injustiție

Anul acesta se vor împlini cinci decenii de la Dictatul de la Viena, din 30 august 1940, act odios și de tristă amintire, impus românilor de către Hitler și Mussolini prin care țara noastră a fost obligată să cedeze Ungariei horthyste partea de nord a Transilvaniei.

Rezultat al politicii revanșiste și de alianță cu Germania nazistă și Italia fascistă, desfășurate de guvernarea de la Budapesta, cu o mare intensitate și virulență, și pe multiple planuri, atât în interiorul, cât și în exteriorul Ungariei, în perioada interbelică, acest act samavolnic a avut urmări dintre cele mai grele și mai dramatice nu numai pentru românii din teritoriul cedat și pentru România de atunci, ci și pentru România de astăzi.

În condițiile declanșării celui de-al doilea război mondial prin atacarea Poloniei de către Germania, la 1 septembrie 1939, și invadarea, în prima jumătate a anului următor, a Danemarcei, Norvegiei, Belgiei, Olandei, Luxemburgului și Franței, când țara noastră, rămasă izolată, se afla la discreția Reich-ului nazist, oficialitățile au intensificat politica revanșistă față de România. Astfel, la 27 iunie 1940, a avut loc la Budapesta o ședință a guvernului ungar la care s-a hotărât să se acționeze cu toate mijloacele pentru ca România să fie „constrinsă să satisfacă pretențiile teritoriale obligare”. În acest scop, Comitetul Superior al Aparării și al Securității a declarat mobilizarea generală și a ordonat desfășurarea treptată a unor manșuri militare spre frontiera cu România, cu un efectiv de cea 250.000 de oameni. În zilele următoare, unele personalități politice reșterite și-au intensificat contactele cu reprezentanții celui de-al treilea Reich în vederea obținerii consimțământului pentru un atac armat împotriva României și, eventual, un sprijin militar nazist. Concomitent, guvernul horthyst a menținut țara noastră cu declarații de război, în timp ce trupele de ungare și-au înmulțit provocările militare și atacurile împotriva României, au violat sistematic teritoriul și spațiul aerian românesc, iar organele specializate au desfășurat o puternică activitate diversionistă pe teritoriul nord-vestic al țării cu intenția de a face presiuni asupra guvernului de la București, în vederea cedării Transilvaniei de nord către Ungaria.

Sub presiunea amenințării și șantajului guvernului german, care solicita conducătorilor politici de la București să satisfacă unele revendicări teritoriale în favoarea Ungariei și Bulgariei — presiuni la care s-a asociat și Italia fascistă —, tocmai atunci când U.R.S.S. cerea ultimativ guvernului român, la 29 iunie 1940, cedarea Basarabiei și Bucovinei de nord, acesta din urmă s-a văzut obligat să accepte tratative cu reprezentanții regimului horthyst.

În asemenea împrejurări au început

la Turnu Severin, discuțiile între delegațiile româno-ungare, desfășurate în zilele de 16, 19 și 24 august 1940. Cu acel prilej, reprezentanții kmh.p. au o populație de 3.900.000 locuitori, dintre care majoritatea — 2.000.000, erau români, 1.200.000 unguri, și restul alte naționalități. Acestele negocieri de la Budapesta au fost respinse de guvernul român și tratativele s-au întrerupt.

Văzînd că tratativele româno-ungare de la Turnu Severin n-au dat rezultate, a intervenit Hitler, cu o asemenea soluție care să determine, ca în viitor, ambele țări să servească, deopotrivă, interesele Germaniei. La 27 august, el a fost acela care, din motive politice, strategice și militare, a fixat noua frontieră româno-ungară. În cursul aceluiași zile, Legația germană din București a anunțat pe ministrul de Externe român că este invitat „la o convorbire asupra afacerii ungare-române” pentru 29 august. În ziua următoare, la 30 august, a avut loc o ședință în care s-a decis să se accepte arbitrar interesele statului nostru. Astfel, în cazul guvernului german și italian, în cazul conducerii noastre, România a deveni obiectul unei intervenții armate, invadată și stearsă de pe harta Europei.

Dezbatîndu-se cererea ultimativă de la Viena, în seara de 29/30 august, Consiliul de Coroană a fost nevoit „să aleagă între salvarea ființei politice a statului nostru și posibilitatea dispariției lui”.

În asemenea condiții, România a fost silită să cedeze Ungariei partea de nord a Transilvaniei cu o suprafață de 43.492 km.p. și o populație de 2.667.000 locuitori, din care mai bine de jumătate (50,2%) erau români, 37,1% maghiari și secui, iar restul alcătuit din germani, evrei și alte naționalități.

Dictatul de la Viena a fost primit de către poporul român, cu un act odios de injustiție, pentru anularea căruia trebuia luptat din toate puterile, în vederea refacerii frontierelor și dezrobirii milioanele de oameni rămași sub teroarea horthystă. În toată țara au avut loc adunări și mitinguri de protest, la care au participat mii și mii de oameni, civili și militari, din localitățile urbane și rurale.

Dictatul de la Viena a adus poporului nostru și în mod deosebit românilor din teritoriul cedat, mari daune umane și materiale, morale și spirituale, precum și de altă natură, în

cei patru ani cu ocupație horthystă. Începînd de la ocuparea de către trupele maghiare a teritoriului Transilvaniei de nord, între 5-13 septembrie 1940, după cum s'îi înlesnise urmatore, noile autorități au extremat și unghi s-au comportat cu o sălbăticie rar întâlnită, față de populația românească „urmărind pe „Daco-românii să dispare de la acest teritoriu”. Acționînd în acest sens, ocupanții au săvîrșit o serie de masacre, violențe, devastări și distrugeri de bunuri — în special biserici și case parohiale ale românilor; exproprieri, rezilieri de contracte încheiate anterior datei de 1 septembrie 1940; expulzarea în masă a țăranilor coloniști în satele întemțiate în perioada interbelică, în județele Bihor, Satu Mare și Sălaj, precum și a intelectualilor și altor categorii sociale — în mod deosebit preoți și învățători —, apreciați ca indevizabilă pentru stăutul maghiar. Numai în perioada 27-31 august 1940 — 1 noiembrie 1941, atrocitățile comise de horthysti și extremiștii unguri în teritoriul de nord-vest al României au ajuns la 22.713 cazuri, din care 919 omoruri. Dintre acestea, cele mai barbare au fost masacrele de la Trezna și Ip, județul Arad, unde asasinii, cu o sălbăticie greu de imaginat, au ucis 66 și respectiv 157 de români, bărbați și femei, bătrîni și copii; unde, după măcel, a urmat jefuirea cadavrelor și a gospodăriilor celor ucigași.

De sălbăticia tratamentului aplicat românilor de către horthysti și extremiștii unguri s-au îngrozit și unii din rîndurile intelectualilor, artiștilor, oameni de bună credință. Așa a fost cazul gazetarului György Ferenczy, care a criticat cu virulență „asasinatul și execuțiile (care) se țîn lanț (...) pentru că unica vină a nenorocitorilor victime este aceea de a se fi născut români”.

În perioada care a urmat, a pînă la 25 octombrie 1944, cînd armatele române și sovietice, cu pierderi grele, au eliberat partea de nord-vest a țării de sub ocupația horthyst-hitleristă, autoritățile maghiare și extremiștii unguri au încercat să mătureze populația românească din teritoriul aflat vremenlic sub ocupație străină, prin persecuții de tot felul; arestări și întemțiri, amenințări, bătaii, schingiuiri și omoruri bestiale; jignirea demnității și sentimentelor naționale; înmulțirea pogromurilor de-a trece la religie romano-catolică sau protestantă; obligativitatea ca la biserică s'îlujă religioasă să se efectueze în limba maghiară, iar după serviciul divin să se cînte, în sfîntul lăcaș, imnul de stat maghiar; expulzarea românilor din casele și proprietățile și altor imobile; distrugerea bisericilor și a unor imobile proprietate a locuitorilor români; alungarea studenților români de la cursuri de către colegii lor maghiari; agresarea e-

Prof. Paul Abrudan
(Continuare în pag. a 2-a)

Centenar Alecsandri: Spiritualitatea românească în poezia lui V. Alecsandri

Tradiția spiritualității autohtone — românești și creștine deopotrivă — se dovedește a fi foarte veche, de-a lungul veacurilor, vie și neîntreruptă. Literatura și arta — și nu numai ele — au oglindit întotdeauna vocația realizării, prin mijloacele oferite de spiritualitatea națională, a unui tip uman integru, trupește și sufletește, înțeles și harnic, iubitor de bine, frumos și adevăr, în armonie cu sine însuși, cu natura, cu semenii, cu Dumnezeu. Cum altfel s-ar putea interpreta abundența de opere literare nașterice, numărul mare de creatori, exponenți fideli ai unei specificități de o relevantă originalitate în contextul general european! O contribuție marcantă aduce, în această privință, poezia lui Vasile Alecsandri, ce are darul de a pune în ecuație nu numai marea deschidere spirituală pașoptistă, dar și calitățile sufletești cu care s-a îmbogățit personalitatea umană, înflorită sub soarele binefăcător al României moderne, libere și independente, transformată în viața psihică a oamenilor, continuitatea spirituală „în cuget și-n simțiri” a acestora. O asemenea vorbesc despre această structură sufletească a națiunii noastre?

În pofida unor distante deosebiri, majoritatea autorilor de real prestigiu în materie (între care n-am putea să-i oțim pe N. Iorga, V. Părvan, L. Blaga, C. Rădulescu-Motru, I. Zamfirescu, Nichifor Crainic, S. Mehedinți, Noireea Vulcanescu, C. Noica, D. Stăniloae) atribuie spiritualității noastre valori perene precum: conștiința istorică, sentimentul patriotic și respectul altor popoare, dreptate, libertate, demnitate, vitejie înțeleaptă, simplitate, modestie, cinstire echilibrată (absența extremelor a exceselor care pot falsifica și dezumaniza sufletul), hărnicie, sentiment al naturii, optimism ce „întreține tendința spre un absolut transcendent” (I. Zamfirescu), altfel spus „modul sublim de a trăi ca om în Dumnezeu” (N. Crainic).

Aceste coordonate precizate teoretic, transpuse artistice în creația poetică a bardului de la Mircești, sînt măsura autenticității românești, modele și criterii. Extinzîndu-le la niște orizonturi mai cuprinzătoare, contemporane, am putea adăuga, desigur, și alte dimensiuni care fac nota distinctivă a spiritualității noastre, atît față de alte națiuni, cît și față de eventualele contrafaceri și mistificări. O asemenea reflecție stimulatorie la acțiune este opera alecsandrină. O meditație plină de forță euristica, frumoasă și curbată, învăluită, totodată, într-o discretă și densă duioșie față de subiectul abordat sub egida trezicii. Pentru a desprinde cîteva cotețuri și răspîntii esențiale ale autenticității noastre, dîncolo de calapoadele de gînd și de eventuala garnitură de aserțiuni discutabile și clișee generate de posibile explicații înguste ale poeziei autorului „Deșteptării României”, lectorul e invitat să extragă, cu luciditate și cu un instinct fără greș, acele elemente de tradiție și modernitate ce se potrivească lui însuși. Așa cum o demonstrează, prin extrapolare, și creația lui Eminescu, și proza lui Brebreanu și pictura lui N. Grigorescu, și muzica lui Enescu sau sculptura lui Brâncuși.

Evident, prima creație culturală, mijlocul principal de transmitere a valorilor spirituale rămîne limba română, dar la aceasta se adaugă cultura populară, doina, bunăoară, vers și cîntec deodată, despre care Alecsandri spunea că „este cea mai vie expresie a sufletului românesc” (v. ciclul de „Doine” și balada ce se distinge prin patos eroic și demnitate și prin personaje care exprimă baladistic al sufletului colectiv (poetul publică două volume de balade populare „adunate și îndreptate”, „Miorița” fiind „cap de listă”).

Valeriu C. Neșțian
(Continuare în pag. a 2-a)

Contingența istorică în persoana Mîntuitorului Hristos

— Diogen și Pilat —

Istoria filozofiei și a culturii relatează un caz unic, bidimensional — un filozof Diogen caută un Om și un procuror roman Pilat îl arată.

Despre cîmicul filozof grec, Diogen (413-323 a.Hr.), dascălul lui Alexandru cel Mare, se spune că, lăsîndu-și butoiul în care trăia la pîrnă cu lămpașul aprins pe stradă, zăia în amiaza mare. Întrebat pentru ce face acest lucru, el a răspuns senin, serios și liniștit tuturor: „Caut un om!”

Numul și răspunsul său a umilit și a gestulat pentru mulți scoțind-l mai curînd de pe pîrnă decît un filozof, făcînd „oamenii” întîlniți la tot pasul ziua și noaptea, fără să-l mai cauți cu lămpașul.

Și totuși, gestul lui Diogen este plin de semnificație pentru filozofia și cultura antică, lipsită de un OM în înțelesul cel mai înalt al cuvîntului. Deoparte arată că, Diogen era preocupat intens de problema desăvîșirii umane, de alta, că el voia cu ardoare să vadă realizat în istorie acest Om ideal. Deci Diogen caută modelul Omului superior, care să intruzeze în sine plenitudinea virtuții în grad superlativ, prin care să ne apropiem de Dumnezeu „să fim „asemănarea” Lui. Ceva, de dincolo de veac, îl soplește spiritului său luminesc că „omul pe care-l vede zilnic nu este omul adevărat, care a fost creat, ci este spirit răgăcit și înghețat în materie (ar zice Băciș)”. Într-un anumit fel, filozoful își pune problema salvării religioasă-morale a omului istoric printr-un exemplar de elită care — dacă va fi urmat — îl poate restaura în destinul originar, de la care s-a abătut deliberat.

Astfel, gestul de la care poartă în sine destulul unei revelații naturale superioare, la nivelul filozofiei antice, făcută de creator. El stă cu cîntec alături de revelația lui Socrate, Platon și Aristotel, de ideea despre „Intelteptul universal, Unul în ființă, stătea supremă, Logosul, Adevărul absolut, Arhitectul ideal, Binele suprem (Platon), Actul pur, Prisma movens (Aristotel) prin care s-a creat cosmosul etc.

Semnificația revelațională a gestului este limpede și clară: omul pe care-l arată „istoria multimilenară, cu multele sale patimi generate de inegalul cortegiului de păcat, nu este cel creat de Dumnezeu, ci numai o palidă imagine a Lui. Este departe de a fi capodopera cosmosului cum a fost rînduit la creație, pentru că a profitat sau spiritual, religios, acestea pro-

fund mutilat, desfigurată din cauza păcatelor care au făcut din el un monstru, un demagog al nonvalorilor din cosmosul uman. Această maximă cădere de la principiile morale l-a făcut pe Homer (sec. VIII a.Hr.) să spună că omul este cea mai mizerabilă ființă sub soare.

Judecînd omul în conștientă, o dată relevată de păcatul lui este, un dat cosmic, omenesc. Acesta maximă cădere de la principiile morale l-a făcut pe Homer (sec. VIII a.Hr.) să spună că omul este cea mai mizerabilă ființă sub soare.

Judecînd omul în conștientă, o dată relevată de păcatul lui este, un dat cosmic, omenesc. Acesta maximă cădere de la principiile morale l-a făcut pe Homer (sec. VIII a.Hr.) să spună că omul este cea mai mizerabilă ființă sub soare.

În subconștientul său, Diogen întuiește Modelul infallibil al fapturii umane, așezat creatural în fiecare om, care așteaptă să fie actualizat, trecut din potență la act, de la „chip” la „asemănare”. „Asemănarea” este însă, împiedicată de păcatul strămoșesc care a așezat peste ființa umană zăbrăncul morții spirituale-morale și fizice, ca plată a neascultării de Creatorul său (Rom. 6, 23). Păcatul trebuie desfîntat prin venirea Fiului lui „Zeus”, care va dezlega pe Prometeu de stîncă deficiențelor morale și va lua asupra sa durerea, suferințele și necazurile acestuia. Prin intruparea Omului durerilor se va elibera preotul Laocön și fiul său — simbolul omenirii suferințelor — de semnul păcatului care le-a răpit fericirea edenică originară.

Gestul lui Diogen educativ este veacuri un suflet entuzias și plin de credință, pentru că numai un astfel de suflet poate crede în existența unei legi morale universale, mai presus de urîșeniile de caracter ale contemporanilor săi. În subconștientul său Dumnezeu îl intuie pe Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului, care va veni și rămîne dezamăgit că nu-L află și trebuie să mai aștepte încă... Cîntecul acesta a fost pentru păgînii pedagog către Hristos, lumină spirituală către Adevărul absolut și drumul către mîntuire și pace cu Divinitatea care pîlbăia în sufletele celor puțin aleși care pîlbăia, Socrate, Platon ș.a., în timp ce marea masă a popoarelor rătacea în bezna păcatelor și a morții.

Prot. Simion Radu
(Continuare în pag. a 2-a)

Contingenta istorică în persoana Mîntuitorului Hristos

(Continuare din pag. 1-a)

figurat. L-au dezbrăcat de hainele Sale și l-au pus purpura ca unul împărat. Pe cap l-au pus cununa de spini mari și ascuțiți, deosebiți de curbași și durerosi, care se numesc pînă azi „spiniul lui Iisus”. Apoi îi aduc „omăgile” sculpindu-l și lovindul (Ioan 19, 1-4). Mai pe urmă, „așa pierdut cum era”, fără chip și frumusețe ca să nu se fie drag (Is. 53, 9), l-a predat lui Pilat care, arătându-i gloatele inconștiente, a rostit cuvintele: „Iată Omul!” „Ecce Homo” (Ioan 19, 5).

Dar Pilat s-a înșelat amarnic, pentru că nu cunoștea de-a-juru ura și răutatea dușmanilor Mîntuitorului. Chipul sîngerind al Omului durerii, palid și desfigurat, n-a făcut decât să îndrăzească și mai mult pe cel care îl voia moartea. Ce minunată contingență istorică între Diogen și Pilat! La răscruce de istorie, cînd întregul moral domina luciditatea spiritualului uman, cînd aberațiile religioase și-au atins apogeul (Rom. 1, 21-32), iar conștiința morală afundată în păcate striga din adîncuri după un Mîntuitor care să-l arate noi altare la care să se smerescă, să îngenuncheze și să se roage, atunci cînd a venit „plinirea vremii” (Gal. 4, 4), Dumnezeu a trimis pe Fiul Său în lume, născut sub lege, în Persoana Omului ideal al Iisus Hristos. El ne strigă de-a pururi: „Veniți la Mine. Eu sînt lumina lumii” (Ioan 8, 12). Eu sînt Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6). Eu sînt Calea care nu rătăcește în găsierea sensului suprem al vieții. Eu sînt Adevărul înțeles în înțelegerea, ci va și satisfacese setea voastră de cunoaștere transcendentă; Eu sînt Viața care nu se va stinge și va da tineretea fără bătrînețe, pe care o dorțiți și după care alergați.

Da, Hristos-Dumnezeu este Adevărul absolut pe care-L caută toată filozofia veacurilor, începînd cu filozofia greco-romană, care, prin roșul lui Pilat, a întrebă curioasă pe Domnul în divan: „Ce este Adevărul?” (Ioan 18, 38). Dar El nu i-a dat nici un răspuns, căci rațiunea umană încă nu era capabilă de o înaltă revelație transcendentă, pe care o intruștră în Persoana Sa. Mai tîrziu filozofia creștină, Aristide (Atenagora, Justin Martirul, Origen, Fer. Augustin „St. Părinți s.a. vor înțelege acest Adevăr spre fericirea tuturor veacurilor. Prin savantul și filozoful creștin B. Pascal (1662), toți gînditorii mari ai omenirii vor spune: „Iisus Hristos este centrul spre care tînde totul. Cine-L cunoaște are rațiunea tuturor lucrurilor. În El stă toată virtutea și fericirea noastră. În afară de El nu există decît vicii, nenorocire și eroare, întuneric, deznădejde și moarte. Prin El Omul cunoaște pe Dumnezeu și se recunoaște pe sine” (M. Uță, Pascal, Buc. 1939, p. 203).

Prin viața, doctrina și Persoana Sa, Hristos Dumnezeu a adus lumina cerească în filozofia și istoria universală, a arătat sufletului omenesc drumul către cucerirea paradisiului pierdut. Chemîndu-ne la Sine (Mat. 11, 28-29) și dîndu-se pe Sine idealul de salvîrșire noastră (Mat. 5, 48), ne-a arătat gradul de perfecțiune multilaterală la care trebuie să ne ridicăm ca fi ai lui Dumnezeu: „Să fim Sfinți”, după cum sînt este Domnul nostru (I Petru 1, 15-16). Să-I urmăm Lui, ca să fim ca El. El este Alfa și Omega, de la El venim, prin El existăm și la El ne întoarcem (Apoc. 1, 8; 21, 6). Intru El trăim, ne mișcăm și sintem” (F. Ap. 17).

În Persoana lui Hristos Dumnezeu, spiritul uman se restaurează în comunitatea de viață cu Părintele cerească, Adevărul absolut. Prin El omul ajunge la maximum de demnitate creaturală, de fiu adoptiv al lui Dumnezeu prin har, spre fericirea eternă.

Opera creatorului „Horei Unirii”, dominată aproape în întregime de conștiința istorică autentică, are drept puncte cardinale omenia, libertatea, țara, neamul românesc. Oda „Țara”, de pildă, este o senină dar fierbîntă cîntare a patriei; iar poezia „Doina” (1842) se încheie cu un îndemn specific revoluționarilor pașoptiști: „Hai copii, cu voieșie / Să scăpăm biata moșie / De păgîni și de robie!” Alecsandri scrie, în 1848, „Deșteptarea României” apelînd la vitejia românească pentru înfăptuirea revoluției — „La arme, viteji, la arme! faceți lumea să privească / Pe cîmpia românească / Cete mîndre de români!” — și apoi pentru realizarea Unirii („Hora Unirii”); evocă, în timpul luptei pentru independența națională, în ciclul „Ostașii noștri”, eroismul pe cîmpul de luptă, „Dan, căpitan de plai” fiind, ca Romândor al lui Budai-Deleanu, intruchiparea simbolică a patriotului erou anonim. Adevărate „manifeste” către popor pot fi socotite versurile din „Deșteptarea României” — „Fericit acel ce calcă tirania sub picioare! / Care vede-n a lui țară libertatea reînviind” sau același imn „Hora Unirii” (1856) — „Au sosit ziua dreptății! / Ziua sfințită-a libertății!” (la fel ca și articolul „Libertate, dreptate, frăție”, publicat, în 1848, în „Pruncul român”).

Simplitatea și modestia specifică românilor au fost pildă și pentru creatorul „Lăcrimioarelor” și „Mărgăritarelor”, ca valoarea morală caracteristică. El a scris o poezie vie, robustă și luminoasă, izvorâtă din viața adevărată, cu frămîntări, nevoi, dureri și aspirații proprii acestui neam, din sensibilitatea sa, adîncă și imediată. Prin limba și expresia autentic populare, „acel rege-al poeziei, veșnic tînar și fericit” a zugrăvit artistic simplitatea, generozitatea și candoarea sufletului național („Pastelurile alecsandriene, ca și „Sara pe deal” a lui Eminescu ori „Noapte de vară”, de G. Coșbuc, aduc elogii vieții simple și curate a românului dintotdeauna). Dacă el introduce cu „Doina” natura veritabilă în poezia românească, în „Pasteluri” înalță înnul plin de încredere în frumusețile peisajului autohton și exotic, unde domnesc frăția, munca rodnică și sănătatea morală. În toate, aceeași apropiere și familiaritate cu natura, căreia omul îi conferă funcții existențial-umane. Cum va spune, ulterior, și Al. Vlahuță în

torțul de nord-vest al României, și eliberării acestuia de către armatele române și sovietice. Ele au continuat și în lumie următoare, cînd în Transilvania de nord a funcționat o administrație militară sovietică (noiembrie 1944 — mai 1945), în spatele și sub acoperirea căreia, actele de violență și exacerbarile extremiștilor maghiari din Transilvania, împotriva românilor au luat o amploare, intensitate și duritate lesie din comun. Acesta a fost, foarte pe scurt, prelu deosebit de greu plătit de poporul nostru, ca urmare a Dictatului de la Viena, impus României de Germania nazistă și Italia fascistă. La acestea se adaugă daunele mari, umane și materiale, suferite de populația creștină din Transilvania de nord, deportată în lagărele de exterminare germane, unde a fost nimicită în cea mai mare parte, precum și de celelalte naționalități.

Ceea ce — la fel de grav însă, este faptul că Dictatul de la Viena, deși anulat după război, de către Conferința de Pace de la Paris, din 1946 — unde delegații guvernului maghiar au reclamat din nou pretenții teritoriale față de România —, a creat o anumite premiză pentru politica revizionistă a oficialităților de la Budapesta și emigranții maghiari din exil în anii care au urmat. Aceasta au dovedit-o cu prisosință evenimentele din perioada postbelică și în mod deosebit cele petrecute în Transilvania după revoluția populară din decembrie 1989, cînd oficialitățile de la Budapesta și emigranții maghiari, spiriții activ și incitativi de unele cercuri politice din Ungaria și din emigrație s-au dat la acțiuni anti-românești și anti-statale, cu caracter revizionist. Cu prilejul împlinirii a cinci decenii de la Dictatul de la Viena, condamnăm acest act odios de injustiție, cu urmări dintre cele mai grele și mai dramatice. Iar pe baza învățămintelor istoriei, se cuvine a aminti că orice acțiuni cu caracter ofensator și violent, separatist sau revizionist sînt sortite eșecului; și că trăind pe acest pămînt, numai conviețuirea pașnică, în condiții de egalitate în drepturi a românilor cu maghiarii, fără privilegiu, poate asigura liniștea necesară și prosperitatea fiecărei familii, fiecărei aezării și întregii țări. Cine nu înțelege sau nu vrea să înțeleagă acest lucru este propriul său dușman.

Poetul psalmilor

A venit poetul psalmilor, puțintel, agățat de totag. Se cam biblia nițel.

A dus condeii la buze. Condeii s-a schimbat în flaut.

Tremura din frunze poplul tinereții argintat acum și el, ca un moșneag.

Serpîi ostrovului cernican S-au făcut și ei pe harpe, strune, pe care melodiau, un cîntec de alean, alergînd, mici buburuze.

Apel cîntă, nufnerii tresar, Tremură sfios, de har, și-n noaptea asta, similie, învață apele să se mlădie...

Cristofor Dancu

Invocație

În Tine totul se cuprinde: supremul Adevăr severul Bine Frumosul încîntător — nemărginite, fără început și fără sfîrșit.

și să Te ating; ordinea și perfecțiunea din univers în perle să le topesc și să le sădesc în inima mea.

Cu mintea și brațele mele — antene, eu, grăunte în înfînit, m-am trudit să trec dincolo de zări, albastre stele și sori

Fă, Doamne, ca această străduință pămîntească din mine să fie punea către Tine!

Prof. Natalia Tomoiață

Centenar V. Alecsandri

(Continuare din pag. 1-a)

Opera creatorului „Horei Unirii”, dominată aproape în întregime de conștiința istorică autentică, are drept puncte cardinale omenia, libertatea, țara, neamul românesc. Oda „Țara”, de pildă, este o senină dar fierbîntă cîntare a patriei; iar poezia „Doina” (1842) se încheie cu un îndemn specific revoluționarilor pașoptiști: „Hai copii, cu voieșie / Să scăpăm biata moșie / De păgîni și de robie!” Alecsandri scrie, în 1848, „Deșteptarea României” apelînd la vitejia românească pentru înfăptuirea revoluției — „La arme, viteji, la arme! faceți lumea să privească / Pe cîmpia românească / Cete mîndre de români!” — și apoi pentru realizarea Unirii („Hora Unirii”); evocă, în timpul luptei pentru independența națională, în ciclul „Ostașii noștri”, eroismul pe cîmpul de luptă, „Dan, căpitan de plai” fiind, ca Romândor al lui Budai-Deleanu, intruchiparea simbolică a patriotului erou anonim. Adevărate „manifeste” către popor pot fi socotite versurile din „Deșteptarea României” — „Fericit acel ce calcă tirania sub picioare! / Care vede-n a lui țară libertatea reînviind” sau același imn „Hora Unirii” (1856) — „Au sosit ziua dreptății! / Ziua sfințită-a libertății!” (la fel ca și articolul „Libertate, dreptate, frăție”, publicat, în 1848, în „Pruncul român”).

Simplitatea și modestia specifică românilor au fost pildă și pentru creatorul „Lăcrimioarelor” și „Mărgăritarelor”, ca valoarea morală caracteristică. El a scris o poezie vie, robustă și luminoasă, izvorâtă din viața adevărată, cu frămîntări, nevoi, dureri și aspirații proprii acestui neam, din sensibilitatea sa, adîncă și imediată. Prin limba și expresia autentic populare, „acel rege-al poeziei, veșnic tînar și fericit” a zugrăvit artistic simplitatea, generozitatea și candoarea sufletului național („Pastelurile alecsandriene, ca și „Sara pe deal” a lui Eminescu ori „Noapte de vară”, de G. Coșbuc, aduc elogii vieții simple și curate a românului dintotdeauna). Dacă el introduce cu „Doina” natura veritabilă în poezia românească, în „Pasteluri” înalță înnul plin de încredere în frumusețile peisajului autohton și exotic, unde domnesc frăția, munca rodnică și sănătatea morală. În toate, aceeași apropiere și familiaritate cu natura, căreia omul îi conferă funcții existențial-umane. Cum va spune, ulterior, și Al. Vlahuță în

Fă-te pildă credincioșilor

(Continuare din pag. 1-a)

exigențele ei mereu sporite, are un viu și imediat efect practic. Conduita noastră, cu sau fără voie, se constituie un factor educativ, în „parte activă a societății”. Din acest punct de vedere, preotul are, pe lângă obligații generale, și unele îndatoriri specifice demnității preoțestii. Căci ceea ce pentru un mirean reprezintă o manifestare normală, firească, pentru preot poate fi o situație jenantă. De aici datorită de a ne controla în așa fel atitudinea, încît ea să reprezinte o contribuție la înfrumusețarea și perfecționarea personalității. Sf. Ap. Pavel sintetizează îndatorirea de înălțare etică și estetică a omului, ancorîndu-i trupul și sufletul „Fă-te pildă credincioșilor cu cuvîntul, cu purtarea...”, cu duhul „cu credința, cu curătenia” (I Tim. 4, 12).

5. Oamenii de pretutindeni, de orice vîrstă, îndeletnicire, răspundere obștească etc. vor să vadă, în slujitorii lui Hristos, un îndreptar de înțelepciune. Mîntuitorul Inșuși vine în întîmpina-

rea acestei cerințe, atunci cînd poruncește, prin Sfinții Săi Apostoli: „Așa să lumineze lumina voastră...” Așa să lumineze faptele voastre înaintea oamenilor, încît văzînd ei, toate cele bune ale voastre, „să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri” (Mat. 5, 16). Să se poată spune: Prezența slujitorilor Bisericii în societate contribuie la cultivarea și promovarea demnității specifice spiritualității poporului nostru. Mînat, cu adevărat, se arată Dumnezeu și sufletul străbun, întru slujitorii Săi.

6. În lumina acestor gînduri, să ne orientăm voința, energia, în consens cu tot ceea ce este frumos și bun. Oriunde și în orice timp, să fim ceea ce ne-a rînduit Dumnezeu: „Sare a pămîntului” (Matei 5, 13), care nu lasă firea, viața să se strice. Prezența noastră în mijlocul oamenilor să emane delicatete, să iradiază emoție curată, dînd gust bun atmosferei sociale. Să dezvăluie sensurile eterne ale vieții, ale societății, în drumul ei spre tot ce este frumos, visător, spre tot mai bine.

Oda șaqului

Bătrîne fag ce stai cu fruntea-n soare Și-n rădăcini adînc înfipte-n glie Tu, peste vremi, ai fost acela care Ne-ai adăpat din seva ta cea vie

Cu jurămînt noi ne-am legat ca frați Și de-o fi bucurie sau alean Să veșnicim, la poale de Carpați Unde ne-am pomenit, din neam în neam

O! cite ierni țî-au troienit veșmîntul Și trunchiul și l-au legănat în vînt Dar rădăcinile și legămîntul Nu te-au lăsat să te plecî la pămînt

Tu adăpost ne-ai fost, cu poala ta Și-n vremuni de restriște și nevoi Ne-ai învățat să știm a rămînea Aceiași bravi din stirpe de eroi

De-aceea, cit în viață fi-voi încă Spre tine-alerg în prag de dimineață Să te admir cum stai măreț pe stîncă, Și-ngenunchind, să te cuprind în brațe.

Ștefan Minea

Plotești, 30 Octombrie 1984

Dictatul de la Viena

(Continuare din pag. 1-a)

piscopului greco-catolic Iuliu Hossu din Cluj; amenințarea episcopului ortodox Nicolae Colan din Cluj; devastarea Seminarului greco-catolic din Cluj, molestarea și arestarea și profesorilor români de la acest institut; reducerea simțitoare a școlilor cu limba de predare română; distrugerea de monumente istorice și troite românești; internarea românilor în lagăre; trimțterea românilor la muncă în Germania; mobilizarea lor la companiile de muncă; jefuirea românilor de bani și alte bunuri, cu tot felul de ocazii; înlocuirea inscripțiilor românești de pe crucile din cimitir și alte monumente cu inscripții în limba maghiară; răspîndirea de cărți și literatură beltrănistă și de altă natură, calomniatoare și jignitoare la adresa statului român, a poporului nostru, și prin care propagau ideile lor revizioniste — cucerirea Transilvaniei și Banatului pînă la Munții Carpați; înfometarea populației românești; înjuria la plug și grăpă a tinerilor premilitari români; tunderea fetelor și femeilor române și multe altele.

Concomitent cu aceste acțiuni, guvernăntii de la Budapesta au elaborat și planuri militare care urmăreau cucerirea prin forță a Transilvaniei de sud-est, operațiune în care erau implicate și „nuclee ce se organizează în Ardealul de sud, (care) vor proceda la suprimarea românilor, la executarea altor atentate, la producerea panicii și la împiedicarea auto-ștaților de a-și îndeplini însărcinările de ordine și siguranță”.

Din cauză a măsurilor represive, expulzării, înfometării, violenței, omorurilor, atrocităților săvîșite de autoritățile și extremiștii unguri în Transilvania de nord „pe timpul celor patru ani de ocupație, din această zonă au trecut ori au fost alungați, expulzați sau aruncați peste granițe, în România, peste 500.000 de persoane, adică mai mult de o treime din populația românească originară din teritoriul cedat în august 1940.

Actele de agresiune, maltratare, omoruri și atrocitate săvîșite de autoritățile și extremiștii unguri împotriva românilor au luat o mare amploare în luna septembrie — octombrie 1944, pe timpul retragerii trupelor maghiare și germane de pe teri-

torțul de nord-vest al României, și eliberării acestuia de către armatele române și sovietice. Ele au continuat și în lumie următoare, cînd în Transilvania de nord a funcționat o administrație militară sovietică (noiembrie 1944 — mai 1945), în spatele și sub acoperirea căreia, actele de violență și exacerbarile extremiștilor maghiari din Transilvania, împotriva românilor au luat o amploare, intensitate și duritate lesie din comun. Acesta a fost, foarte pe scurt, prelu deosebit de greu plătit de poporul nostru, ca urmare a Dictatului de la Viena, impus României de Germania nazistă și Italia fascistă. La acestea se adaugă daunele mari, umane și materiale, suferite de populația creștină din Transilvania de nord, deportată în lagărele de exterminare germane, unde a fost nimicită în cea mai mare parte, precum și de celelalte naționalități.

Ceea ce — la fel de grav însă, este faptul că Dictatul de la Viena, deși anulat după război, de către Conferința de Pace de la Paris, din 1946 — unde delegații guvernului maghiar au reclamat din nou pretenții teritoriale față de România —, a creat o anumite premiză pentru politica revizionistă a oficialităților de la Budapesta și emigranții maghiari din exil în anii care au urmat. Aceasta au dovedit-o cu prisosință evenimentele din perioada postbelică și în mod deosebit cele petrecute în Transilvania după revoluția populară din decembrie 1989, cînd oficialitățile de la Budapesta și emigranții maghiari, spiriții activ și incitativi de unele cercuri politice din Ungaria și din emigrație s-au dat la acțiuni anti-românești și anti-statale, cu caracter revizionist.

Cu prilejul împlinirii a cinci decenii de la Dictatul de la Viena, condamnăm acest act odios de injustiție, cu urmări dintre cele mai grele și mai dramatice. Iar pe baza învățămintelor istoriei, se cuvine a aminti că orice acțiuni cu caracter ofensator și violent, separatist sau revizionist sînt sortite eșecului; și că trăind pe acest pămînt, numai conviețuirea pașnică, în condiții de egalitate în drepturi a românilor cu maghiarii, fără privilegiu, poate asigura liniștea necesară și prosperitatea fiecărei familii, fiecărei aezării și întregii țări. Cine nu înțelege sau nu vrea să înțeleagă acest lucru este propriul său dușman.

(Continuare din pag. 1-a)

1) Maica Domnului-modelul mamelor creștine.

„Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău...” (Lc. I, 38). Prin aceste cuvinte scurte Maica Domnului spune un DA ca răspuns a firii umane greu încercate de păcat la chemarea iubitoare a lui Dumnezeu. Acest răspuns rămîne peste veacuri modelul vieții creștine precum și al supunerii, atunci cînd ea este incredințată de chemarea lui Dumnezeu. Prin cuvinte puține, ea nu ezită ci trece peste toate înțelesurile vorbelor deșarte simțind tot mai mult prezența și lucrarea lui Dumnezeu, care depășește toate cuvintele și tot ce este sensibil, luîndu-și povara binecuvîntată a mamei, dar nu numai a ei personală ci și a tuturor mamelor creștine din lumea întreagă și din toate timpurile. Totul este clar, totul liniște, pace și bucurie fiindcă acolo unde este darul lui Dumnezeu nu mai este nici o discordie ci numai dorința fierbîntă de a sluji mai mult lui Dumnezeu și oamenilor, așa cum însăși Sfînta Fecioara Maria spune: „Mărește suflete al meu pe Domnul... Că, iată, de acum mă vor fericii toate neamurile” (Lc. I, 46, 48).

Se poate afirma deci că Sfînta Fecioară prin răspunsul său și prin viața sa rămîne peste timpuri un model pentru mamele creștine.

Ea nu numai că primește și nască pe Mîntuitorul tuturor dar este conștientă că soarta lor va depinde și de ea. Ca o mamă bună ea se întegrează total în viața oamenilor a căror demnitate umană va fi redată de Fiul lui Dumnezeu născut din Fecioara Maria. Ea trăiește toate clipele de bucurie adîncă și de durere supremă alături de Fiul ei, Mîntuitorul Hristos. Pe drumul calvarului, atunci cînd Fiul ei încoronat cu „darul” cel făcut din spini, Fecioara Maria este alături de El, suferînd ca o mamă care își vede fiul chinuți și batjocorit.

Iată că aici exemplul de mamă iese cel mai bine în evidență fiindcă nici „săbia” ce a trecut prin inima ei (Lc. II, 35) nu a putut să o îndepărteze de a nu suferi alături de Fiul său. Exemplul grăitor pe care ea îl lasă tuturor mamelor rămîne pentru noi un îndemn dar mai ales o obligație ce trebuie să se materializeze prin cinstirea mamelor noastre.

Cine este oare în stare să înțeleagă adîncul inimii unei mame și să-i măsoare iubirea pe care ea o poartă în acest adînc pentru fii săi? Iubirea unei mame este o iubire unică în felul ei pe acest pămînt. Este o iubire sfințită, dezinteresată și neîntreruptă. Iubirea tuturor mamelor este asemenea unor izvoare sfințe și nesecate fiindcă cu cit scoți mai multă apă din ele cu atît acestea vor fi mai din belșug și mai limpede „așa este și iubirea de mamă, cu cit ea iubește mai mult cu atît iubirea ei este mai puternică.

Maica Domnului — modelul vieții creștine

2) Maica Domnului-maica tuturor creștinilor.

„Pentru toți te rogi, ceea ce ești bună, care scapă sub acoperămintul tău cel puternic; că noi păcătoși nu avem către Dumnezeu, în nevoi și în necazuri altă mijlocire pururea fiind împovărați cu multe păcate, Maica Dumnezeului celui de sus” (Paraclisul Maicii Domnului).

Prin faptul că Sfînta Fecioară Maria a acceptat să devină Maica Fiului lui Dumnezeu a devenit și Maica tuturor celor întîrstați și necăjiți.

Prin cuvintele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos de pe cruce „... Femeie iată fiul tău... iată mama ta...” (In. XIX, 26-27) Fecioara Maria devine mama întregii omeniri. Sfînta Evanghelie ne relatează că atunci cînd Mîntuitorul Hristos și cu Maica Sa se aflau la nuntă din Cana Galileei, ea îi spune „... Nu mai au vin” (In. II, 3). El face prima minune reieșind astfel purtarea de grijă a Maicii Domnului pentru întreaga lume, ea rugîndu-L parcă ar zice: fie-ți milă de ei și ajută-i fiindcă ei sînt fiii mei.

Ca o mamă bună ea ne însoțește și pe noi pe drumul desăvîrșirii prin această lume: „Noi cei care ne aflăm încă în călătorie spre această stare de fericire a împărăției lui Dumnezeu te avem pe tine pururea pildă și ajutătoare, o Precurată Fecioară și Maică” (P.S. Dr. Vasile Coman, Episcopul Oradiei, Cuvîntări liturgice, ed. II, Oradea 1976, p. 60).

Fiindcă ea ne ajută este numită „soară cerească” sau „pod” pe care trece la cer pe cei de pe pămînt unde lacrimile Evei sînt șterse (Acatistul Maicii Domnului).

Ea este un cer pămîntesc unde dumnezeirea se întîlnește cu omenirea ca astfel aceasta să poată fi transfigurată și repusă în starea ei de transparență și înaintare spre cele viitoare. Prin Sfînta Fecioară cele cerești se bucură de cele pămîntești, cei drepti se bucură de bunătățile dăruite de Dumnezeu iar cei păcătoși au un ajutor în rugăciunile ei.

Deoarece Maica Domnului este și Maica tuturor creștinilor noi învățăm că viața umană are un sens și ea nu se termină cu moartea fizică fiindcă aceasta nu este decît o trecere spre viața viitoare.

Fecioara Maria nu rămîne stăpînită de moarte și astfel nici fii ei care o cinstesc nu rămîn în moarte deoarece aceasta în creștinism este coroaia vieții petrecute în sfințenie.

Încredințată ajutorului Maicii lui Dumnezeu, creștinii găsesc mîngiere și ajutor la cunoștința că nu sînt părășiți niciodată. Ea așteaptă pe fiecare fiu al ei ca să se întoarcă acasă și nu îl refuză pe nici unul. Așa cum în viața de toate zilele vedem attea mame

plîngînd la căpățîiul copiilor lor bolnavi așa și la căpățîiul copiilor bolnavi sufletește Maica Domnului veghează cu dragostea ei maternă și plînge așteptînd vindecarea lor.

Nimeni nu este izgonit, fiecare fiu care se întoarce din drumul pierzării se bucură de iubirea Sfinței Fecioare: „Nimeni din cei ce alergă la tine nu iese rușinat, Precurată Născătoare de Dumnezeu Fecioară, Ci dar bun cerînd, îl primește spre cerea cea de folos” (Paraclisul Maicii Domnului).

3) Cinstirea Maicii Domnului — datorie a fiecărui creștin. „Iată de acum mă vor fericii toate neamurile” (Lc. I, 48). Prin aceste cuvinte Sfînta Fecioară Maria prevestește cinstirea pe care îi vor aduce toate semînțele pămîntului. Ca fiii ai ei sintem datorii să o cinstim în mod deosebit. Așa cum sintem datorii de a cinsti pe mamele noastre pămîntești, pentru iubirea lor revărsată asupra noastră, pentru jertfelnicia lor, datorită de a cinsti pe Maica Domnului este cu atît mai mare.

Prin intruparea Mîntuitorului noi am devenit fii ai ei iar ea mama noastră, o mamă care se roagă pentru noi și este alături de noi în toate necazurile rugîndu-se Fiului ei Iisus Hristos pentru mîntuirea sufletelor noastre.

Adeseori sintem îndignați cînd mamele noastre trupești sint jignite și pe drept cuvînt acest lucru este pe deplin justificat, fiindcă a jigni o mamă este lucru cel mai înjositor. Dar din nefericire de multe ori mama noastră a tuturor — Maica Domnului — este jignită de unii într-un mod cu totul nejustificat. Înjurii și cuvinte urite îi sint adresate fără ca ea să le merite.

A nu cinsti pe Maica Domnului înseamnă a nu cinsti pe Dumnezeu ne spune Sfîntul Grigore de Nazians.

Pentru creștinii adevărați Maica Domnului este cinstită în mod deosebit. Ea este mai cinstită decît Heruvini și mai mărită decît Serafimii, ea este modul trăirii cele adevărate întru sfințenie. Ea este modelul fecioriei întru cinste, dar și modelul mamelor creștine care se roagă pentru toți fiii ei ca să vină iar pe calea cea bună. Ea este zid și liman pentru cei necăjiți, ea este „mîreasă dumnezeiască” care a născut pe Hristos începătorul liniștii (Paraclisul Maicii Domnului) unde toți cei îngreuiți de această viață își află liniștea.

Ea este alături de cei bolnavi trupești și sufletești, ea aduce balsamul cel mîngietor pentru sufletele și trupurile celor sfîșiți de nenorociri. Ea este mama tuturor văduvelor și a orfanilor care își găsesc la sîmul ei adăpost ferit de viforul răutății.

Ea nu răsplătește nimănu după faptele sale ci o mamă îndelung milostivă așteaptă întoarcerea fiilor ei plecați și rătăciți în țara păcatelor. Ea așteaptă rugîndu-se printre lacrimi și pe cei ce nu mai vor să o recunoască ca mamă.

Oare pînă cînd o vom mai lăsa să aștepte plîngînd?

Eveniment bisericesc la Ghijasa de Sus

Duminică 15 iulie 1990, într-un cadru feeric, cu ulițe curate și împodobite cu tradiționalele covoare românești, cu specificile chin-dele așezate pe porți și pe armeni, toți fiii credincioși ai satului Ghijasa de Sus, jud. Sibiu s-au întrunit la sf. biserică — împodobită de data aceasta — ca o „mireasă a lui Hristos” pentru ca, împreună cu un mare sobor de preoți și diaconi avându-l în frunte pe Prea Sfințitul Episcop-vicar Serafim să participe la actul de sfințire a bisericii.

Răspunsurile au fost date de către un grup restrâns de studenți teologi, precum și de către întreaga obște a credincioșilor îmbrăcați în frumoase costume naționale.

Cuvânt ziditor de suflet a rostit în timpul procesiunii P.C. pr. prof. Ilie Moldovan, pornind de la înțelesul slujbei de sfințire a bisericii și comparând-o cu rugul aprins din Vechiul Testament care ardea și nu se mistuia; tot astfel Biserica lui Hristos arde de aproape 2000 de ani fără să se mistuie și va arde așa pînă la sfîrșitul veacurilor.

După Sf. Liturghie, P.C. pr. paroh Mihai Rusu a dat glas bucuriei parohienilor de a-l avea în mijlocul lor pe P.S. Episcop Serafim, după care a prezentat istoricul parohiei, a lucrărilor executate la biserică, mulțumind bunilor săi enoriași și consăteni pentru munca și jertfa lor: „Ne sărbătorim și noi ca toată suflarea pămîntului românesc sfînta biserică și vatra, încrezătorii în dănuirea neamului nostru pe aceste meleaguri stropite cu lacrimi și sînge. Căci aici ne-au văcut străbunii și noi pe mai departe, tot aici vom fi, precum și urmașii din al nostru sînge, în credință și respect pentru cele date de Domnul”.

Ziditor cuvînt de învățătură a rostit apoi P.S. Episcop-vicar Serafim, scoțînd în evidență înțelesul duhovnicesc al Bisericii, comuniunea dintre Hristos și credincioși, unitatea trinitară ca model de unitate în diversitate a credincioșilor prin împărtășirea cu Hristos euharistic: „... să ne împărtășim cu Domnul Iisus cît mai des căci numai așa vom putea desăvîrși unitatea noastră ființială și morală”.

Au fost hirotesii întru „iconomi” pr. Mihai Rusu și Mircea Leb, fost preot al acestei parohii. În după masa aceleiași zile P.S. Sa însoțit de P.C. prof. Ilie Moldovan și de C. diac. Achim Băcilă și D. Dura au participat împreună cu un sobor de preoți și un impresionant număr de credincioși veniți din parohiile de pe Valea Hirtibaciului la slujba de sfințire a unei cruci așezate în locul destinat pentru ridicarea unei mănăstiri la intrarea în satul Țichindeal.

Diac. A. Băcilă

În duhul Filocaliei

(Continuare din pag. a 3-a)

trării Sf. Părinții, avînd ca principiu de orientare cuvintele Sf. Ap. Pavel: „Să nu vă potriviiți cu acest veac, ci să vă schimbați prin înnoirea minții, ca să deosebiți care este voia lui Dumnezeu, ce este bun, plăcut și desăvîrșit” (Rom. 12, 2).

În „Cuvînt înainte” al Filocaliei vol. I, părintele profesor Dumitru Stăniloae spune că colecția acestor scrieri filocalice (de îmbunătățire duhovnicescă) se adresează în primul rînd monahilor. Dar nu numai lor. În Biserica Ortodoxă nu este linie de separație între viața monahală și viața creștină în general. Deosebirea dintre călugări și credincioșii mireni este numai sub aspect formal și nu de fond. Fiecare dreptcredincios creștin este dator să se silească să se înalte cît mai mult spre idealul desăvîrșirii religioase-morale; fiecare e dator să lupte pentru curățirea sa de patimi și pentru dobîndirea virtuților care culminează în dragoste. Iată de ce, putem afirma că, pentru toți (mireni, monahi), Filocalia și „Părinți și scriitori bisericești” trebuie să fie un ghid de orientare în această lucrare personală de îmbunătățire duhovnicescă, fiecare alegînd din aceste scrieri ceea ce se potrivește cu starea sa, cu capacitatea de receptare a acestor învățături sfînte. Fiecare dintre noi am primit un talant sau mai mulți de la Dumnezeu pe care trebuie să-i valorificăm spre binele nostru și al semenilor, în tot ceea ce este bine, frumos și adevărat.

Tot în „Cuvînt înainte” părintele Stăniloae spune: „Vorbim despre Dumnezeu cu multă simțire, cunoaștem destul de bine dogmele credinței ortodoxe și spunem multe generalități interesante despre ortodoxia noastră. Dar nu știm îndeajuns cum să le prefacem metodic în valori practice, în puteri care să se transforme din zi în zi... N-ajunge să-i spuim omului în cuvinte duioase să viețuiască după voia lui Dumnezeu, ci trebuie să-l îndrumăm pas cu pas cum să se izbăvească de „urâșiile” păcatului, care îi pun tot felul de piedici și cum să procedeze pentru a se întări în viața virtuțioasă, care-i deschide drumul spre lumina cunoștinței de Dumnezeu.

Filocalia și traducerea din Sf. Părinți în colecția „Părinți și scriitori bisericești” ne pot fi călăuze sigure în aceste străduințe de escaladare a „muntelui desăvîrșirii”.

În cele ce urmează redăm un pasaj din Filocalia vol. V din care ușor putem constata cît de important este rolul voinței în lucrarea de „îmbunătățire duhovnicescă”:

„Cel ce vine la Hristos, trebuie la început să se atragă pe sine cu sila la bine, chiar dacă nu vrea înima. Căci zice Domnul cel nemincinos: „Împărăția lui Dumnezeu se ia cu sila și silitorii o răpesc pe ea” (Mt. 12, 12). De aceea tot El zice: „Nevoii-vă să intrați prin poarta cea strîmtă” (Lc. 13, 24). Drept aceea trebuie, cum s-a zis, să ne împingem pe noi chiar fără voie spre virtute și spre dragoste dacă nu avem dragoste, spre blîndețe, dacă sîntem lipsiți de aceasta. Să ne silim să avem inimă mîloasă și iubitoare de oameni, să răbdăm ocară și nesocotiri și să rămînem lingă cei urgișiți dacă nu avem încă această deprindere: spre rugăciune, dacă n-am dobîndit încă rugăciunea Duhului. De ne va vedea Dumnezeu lupîndu-ne astfel și minîndu-ne cu sila spre bine, chiar dacă inima noastră lucrează împotriva, ne va da rugăciunea adevărată, mîlă, răbdare, îndelungă îngăduință și, simplu, ne va umple pe noi de toate roadele Duhului. Iar dacă cineva, deși lipsit de celelalte virtuți, se va sili poate numai spre rugăciune, ca să aibă darul rugăciunii, iar spre blîndețe, spre smerita cugetare, spre dragoste și spre tot neamul bun al virtuților, încă și spre credința tare și spre încredere în Hristos va fi cu nepăsare și fără grijă, unuia ca acesta i se da uneori rugăciunea harului în parte, întru veselie și odihnă, de către Duhul cel bun, potrivit cu cererea lui; dar rămîne pustiu de celelalte bunătăți, deoarece, cum s-a zis, nu se silește și spre dobîndirea aceluia, nici nu-l roagă pe Hristos pentru ele. De aceea trebuie să se silească, chiar fără voie, spre virtuțile pomenite, cerînd să le primească de la Dumnezeu; dar nu numai spre ele, ci și spre deprinderea de a nu judeca vrednice nici măcar de rostit cuvintele nefolositoare și cu totul fără rost; în schimb să se îndeletnicească pururea, cu gura și cu inima, cu cuvintele lui Dumnezeu. Pe lingă aceasta, încă și spre deprinderea de a nu se minia și de a nu striga. Toată amărăciunea, minia și strigarea să se depărteze de la voi” (Efes. 4, 31). Și spre deprinderea de a nu vorbi de rău pe cineva, de a nu judeca, de a nu se îngîmfă, ca văzîndu-l astfel Domnul împingîndu-se pe sine însuși și ducîndu-se cu sila, să-i dea putere ca să facă fără osteneală și cu ușurință cele ce mai înainte nici cu sila nu puteau fi făcute din pricina răutății care sălășluia în el. Atunci toate aceste îndeletniciri virtuțioase i se vor face lui ca o fire. Căci Domnul, venind de mai înainte și sălășluindu-se în el, potrivit cu făgăduința, iar el, în Domnul, va împlini întru Acesta, cu multă ușurință poruncile” (Filocalie, vol. V, pag. 374—376).

Hrănindu-ne viața sufletească cu cuvîntul Evangheliei și cu experiența Sf. Părinți, vom ajunge, cu fiecare zi ce trece, să ne îmbunătățim viața în „duhul Filocaliei”, debarasîndu-ne de păcatele care pun stăpînire pe noi, ne vom împodobi viața cu virtuțile, vom ajunge ca să-L iubim pe Dumnezeu și pe oameni cu tot sufletul și cu tot cugetul și cu toată inima noastră, vom ajunge ca „pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos, Dumnezeu, să o dăm, vom ajunge ca să putem zice împreună cu apostolul Pavel: „M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine. Și viața mea în trup, de acum, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu. Care m-a iubit și S-a dat pe Sine însuși pentru mine” (Galateni, 2, 20).

Materia folosită...

(Continuare din pag. a 3-a)

slujbele ierurgilor. Aceasta este apa cea vie la care se referă lista în dialogul cu femeia samaritană (Ioan 4, 14). Sfințirea apei se numește „Aghiasmă”. Cunoaștem, „Aghiasma mică”, numită și „Sfeștanie”, făcută la casele credincioșilor. Este apoi și „Aghiasma mare” săvîrșită în special la Bobotează.

4. Untdelemnul alături de pîine și tîmble constituie în Vechiul Testament jertfa care se aduce lui Dumnezeu pe altar (Levitic 2, 4). El este simbolul puterii, de aceea cu el erau unși marii demnitari religioși și politici, adică arhierii preoți și regii (I Regi 10, 1; 19, 16; III Regi 1, 45). Asemenea ramurii de mîslin din al cărui fruct se extrage, untdelemnul este simbolul bucuriei și al mîntuirii (Facere 8, 11). Fiindcă se folosea și la întregirea luminii în candelă, are și înțelesul puterii sfințitor și regii (I Regi 10, 1; 19, 16; III Regi 1, 45). Asemenea ramurii de mîslin din al cărui fruct se extrage, untdelemnul este simbolul bucuriei și al mîntuirii (Facere 8, 11). Fiindcă se folosea și la întregirea luminii în candelă, are și înțelesul puterii sfințitor și regii (I Regi 10, 1; 19, 16; III Regi 1, 45).

5. Sfințitul Mir constituie un amestec de untdelemn și 38 de aromate, deprețate după o anumită rînduială și fînțite în focul sfințitor și regii (I Regi 10, 1; 19, 16; III Regi 1, 45). Asemenea ramurii de mîslin din al cărui fruct se extrage, untdelemnul este simbolul bucuriei și al mîntuirii (Facere 8, 11). Fiindcă se folosea și la întregirea luminii în candelă, are și înțelesul puterii sfințitor și regii (I Regi 10, 1; 19, 16; III Regi 1, 45).

6. Tîmblea este rășină frumos mirosoasă a unor arbori. Sub formă mai fină, de calitate superioară este și smîrnă. Ea reprezintă în simbolism tîmblea care se aplică pe tîmblea împășmării morților, încă din Vechiul Testament tîmblea era folosită din porunca lui Dumnezeu (Levitic 30, 1—8). Tîmblea care se ridică în sus, oferă imaginea rugăciunii curate care se înalță spre Dumnezeu (Psalmul 140, 2). Ea reprezintă și simbolul curăției, fiindcă aroma ei alungă mirosul neplăcut. Venirea lui Mesia va aduce o preamărire a numelui lui Dumnezeu, printr-o jertfă universală de tîmble (Maleahi 1, 11).

De aceea Domnul — a fost întîmpinat nașterea sa în Betleem, și tîmble. Este folosită în cultul creștin din cele mai vechi timpuri. Obiectul de cult cu care se tîmblă se numește candelă. Se folosea la început de slujbele de înmormîntare, apoi s-a generalizat la toate slujbele, avînd de fiecare dată o altă interpretare.

7. Luminările au intrat în cultul creștin încă dintru început, fiind aduse de iudeii încreștinați (Faptele Apostolilor 20, 7—8). Luminarea închipuie lumina lui Hristos (Ioan 8, 12). Pentru credincioși simbolizează și lumina vieții (I Tesaloniceni 5, 5). Ca imagine a luminii lui Hristos, luminările sînt folosite la toate slujbele bisericești, avînd de fiecare dată simbolul specific. Luminările sînt făcute din ceară culeasă de albine din cele mai bune albine și din ceară și din albinele sînt toate feciore, luminarea făcută din ceară lor închipuie trupul Mîntuitorului născut din Sfînta Fecioară. Luminările sînt puse în sfeșnice. Acestea, după forme în care sînt făcute, au anumite simboluri. Sfeșnicul cu un braț este simbolul unității Sfintei Treimi. Cele cu două brațe, închipuie cele două firi ale Mîntuitorului; cele cu trei brațe oferă imaginea Persoanelor Sfintei Treimi. Cele cu șapte brațe indică cele șapte daruri ale Sfințitului Duh, iar cele cu 12 brațe amintesc de cele 12 apostoli.

Am văzut că materia folosită în cultul creștin își are originea în cultul iudaic. Ea a fost folosită nu la înțimplare, ci din porunca lui Dumnezeu. Treacă însă în cultul creștin, ea primește specificul și sensul spiritual al noului religii, încît și semnificația ei este pură creștină, caracteristică vieții duhovnicescilor specific creștine. Astfel, pîinea și vinul, de pildă, reprezintă modul de cinstire și de binecuvîntare a unei persoane deosebite. Folosite însă la Sfînta Liturghie și prefăcute în Trupul și Sângele Mîntuitorului, ele reprezintă și oferta spre iertarea păcatelor, ele reprezintă în același timp și unitatea Bisericii, ca Trup tainic al Domnului. În felul acesta, puterea Sfințitului Duh se transmite prin materia folosită, înțregii ființe a credincioșilor, altă trupului cel și sufletului.

În acest caz nu trebuie să confundăm materia folosită la unele slujbe, față de aceeași materie folosită la alte slujbe. De pildă, pîinea și vinul folosite la slujba liturghiei reprezintă doar un simbol, pe cînd pîinea și vinul folosite în cadrul Sfintei Liturghii, reprezintă o prefăcută în Trupul și Sângele Domnului, și cu efectele unei jertfe reale. Untdelemnul din candelă este simbolul înțelepciunii, iar cel de la Taina Bobotezului simbolizează bucuria mîntuirii, pe cînd în cadrul Tainei Sfințitului Maslu, untdelemnul sfințit are efecte de vindecare a bolilor și de iertare a păcatelor. Tîmblea și luminarea sînt simboluri. Sfințitul Mir nu este un simbol, ci purtătorul darurilor Sfințitului Duh, care peecutele viața duhovnicescă a celui de curînd bobotează. La fel și sfințitul (cărui veșnic) are în ea puterea harului sfințitor nu este ca înainte un simplu simbol al curăției.

Din cele pînă aici tratate vedem că materia necesară slujberilor bisericești reprezintă darul lui Dumnezeu spre a-și sfinți și a-și fi de folos spre dobîndirea mîntuirii.

Se cuvine ca aceste daruri oferite lui Dumnezeu și sfințite spre mîntuirea noastră să corespundă întru totul acestui scop. Astfel, pîinea oferită ca dar trebuie să fie făcută din făină de grâu și dospită. Vinul să fie din struguri, curat și neotetit, de preferință de culoare roșie. Untdelemnul să nu fie rîncezit, iar apa totdeauna curată. Se obișnuiește apoi ca la intrarea în sfințitul lăcaș de închinare credincioșii să aprindă luminări și să se roage pentru cei vii și pentru cei adormiți. Aprinderea luminării atrage însă după sine luarea aminte ca și constituția și fațetele și fețele prătruse de lumina lui Hristos: La fel cînd credinciosul aduce darul spre a fi sfințit, și la aminte la cuvintele Mîntuitorului: „De-ți vei aduce darul tău la altar, acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, mergi mai înainte de te împacă cu fratele tău și atunci venind, adu darul tău” (Matei 5, 23—24).

CREȘTINIA ADEVĂRATĂ

O carte cu acest titlu este firesc să atragă atenția cititorului creștin, preocupat de mîntuirea sufletului său. Creștinul își pune întrebarea: care dintre credințele profesate de prea multe confesiuni creștine este credința cea adevărată, pentru că fiecare revendică pentru sine calitatea adevărată. Cartea de care ne ocupăm, opera pastorului Iosif Țon, intitulată Creștinia adevărată, are ca moto textul biblic „Vă îndemn să luptați pentru credința cea dată sfinților odată pentru totdeauna” (Ep. Iuda, I, 3). Cine sînt cei chemați să lupte pentru această credință? Cine a păstrat această credință de-a lungul secolelor, dacă nu Biserica și fiii ei care, într-adevăr, au dus această luptă și, uneori, și-au jertfit viața pentru mărturisirea ei.

Citînd această carte, care cuprinde o serie de afirmații de conținut istoric lipsite de simțul critice, de însușiri provocatoare, cu tendința vădită de a diminua prestigiul Bisericii, atît a celei Ortodoxe de Răsărit cît și a celei Catolice de Apus, chemînd credincioșii acestor Biserici la neoprotestantism, cititorul se simte îndatorat să-i de-a răspunsul cuvenit, fără a cădea el însuși acum, în greșeala de a defăima credința autorului. Spațiul tipografic rezervat acestui articol ne obligă să ne restrîngem doar la cîteva aspecte ce rezultă, pe față sau subînțelese, din această carte care, după părerea noastră, nu trebuia scrisă, sau cel puțin nu în felul acesta. Nu de polemici avem azi nevoie, ci de unirea tuturor celor ce cred în Dumnezeu și în mîntuirea adusă lumii de Fiul Său, spre a oferi lumii credibilitatea de care are nevoie, azi mai mult ca oricînd.

În Introducere, autorul riscă afirmația de-a dreptul uluitoare după care „religia românilor a luat forma romană și timp de secole multe creștinismul nostru a stat sub tutela Romei”. Aici se vede confuzia voită între „forma” credinței, care pare a fi limba, și între ritul bisericesc. Pînă la schisma cea mare din 1504, creștinătatea era una pe toată față pămîntului, cu toate ereziile și schismele care au avut loc în acest timp. Desigur, lumea creștină din primele secole era divizată între cele două mari centre, Roma și Constantinopol, socotit a doua Romă, ca fiind capitala Imperiului de Răsărit — după ce și-a asigurat jurisdicția, și politica și bisericescă, peste popoarele Europei apusene care se formau, a încercat în repetate rînduri — cu succese trecătoare — să-și întindă jurisdicția și asupra popoarelor din Peninsula Balcanică, mai ales după întemeierea primului stat bulgar (sec. IX) și al celui care i-a urmat. Pendulările țarilor bulgari între Roma și Constantinopol, asemănătoare de altfel cu cele ale regiilor maghiari din dinastia arpadiană, nu au afectat dependența ierarhică a Bisericii din ținuturile de la sudul și nordul Dunării, hotărîți prin canoeane a două sinoade ecumenice (381 la Constantinopol și respectiv 451 la Calcedon), ca Biserici aflate sub stăpînirea trecătoare ale unor popoare migratoare. Aceste popoare, în parte creștinate și cu reprezentanți la sinoadele ecumenice, au dat numele lor ținuturilor locuite de străromâni, cu toate că poporul din infrastructură, cel care lucra pămîntul și îngrija animalele, pentru ei dar și pentru migratori, era cel ce avea să devină poporul român.

Trecînd cu ușurință peste secole de viață creștină pe pămîntul în care s-a zămislit și s-a format poporul român — mai întîi în mici formațiuni pre-statale apoi, prin unirea acestora în cnezate și voievodate, în „țări românești”, autorul ignoră că căpeteniile acestor țări, după spiritul vremii, aveau pe lingă ei și căpetenii bisericești, întotdeauna în legătură canonică cu Patriarhia din Constantinopol, pînă la primirea independenței bisericești.

Dacă în materie de istorie bisericescă, autorul domnul Dr. Iosif Țon, riscă afirmații (și nu am amintit decît câteva), în apărerea situației de azi a cultelor religioase din România, D-sa își dă pe față intențiile și adevăratele sentimente față de Biserica noastră. Dînsul nu are nici un cuvînt pentru meritele acestei Biserici în ce privește formarea poporului român, a etnogenezei, a limbii și unității, a rolului ei social și cultural în viața poporului nostru de-a lungul secolelor, pentru marii ei ierarhi și smeriții monahi din mănăstirile noastre, adevărate focare de virtute și spiritualitate cu influență binefăcătoare asupra vieții sociale. În schimb arată interes și admirație pentru unii ca Dumitru Cornilescu, Tudor Popescu și revendică — fără dreptate, după părerea noastră și chiar a altora — pe Iosif Trifa, tocmai pentru că cei dintîi doi au „descoperit” cuvîntul lui Dumnezeu în Biblie, ca și cum, pînă atunci poporul român ar fi fost străin de Sfînta Scriptură. Acest lucru nici un om de bună credință nu l-ar putea susține, deoarece românii au fost printre primele popoare europene care au cunoscut Cuvîntul lui Dumnezeu în limba vorbită de popor.

Pe ortodocși — ca și pe catolici de altfel — autorul îi socotește atașați de Biserica numai „sentimental” și „tradițional” riscînd chiar afirmația că „Biserica Ortodoxă a renunțat (?) să mai facă educația religioasă a copiilor”. Cu toată siluirea și îngrădirea operată împotriva religiei în timpul dictaturii de tristă amintire (de care am avut parte cu toții) s-a făcut catehizarea așa cum s-a putut (fără orar ca în școală, fără catalog și note la religie). S-au tipărit catechisme și cărți de rugăciuni și alte publicații religioase, scoase cu riscul libertății și vieții editorilor lor. (E cazul părintelui Munteanu de la Cluj și al altora, printre care se numără și autorul acestor rînduri. La Arad, s-a tipărit un Antologhion, un Catechism dezvoltat, cărți de îndrumări pastorale-misionare, etc.). A existat și o Decizie patriarhală, prin 1950, a patriarhului Justinian (1950) prin care reglementa efectuarea unei catehizații cît de modestă. Cît despre activitatea omiletică a clerului, stau mărturie numeroase cărți de predică, reviste și traduceri din Sfinții Părinți, tipărite în toate părțile țării în acești ani.

Autorul ne mai „mîngîie” și cu perspectiva luptei pentru curățirea sufletului românesc din partea unor „curenți de gîndire”, cum ar fi — după D-sa — „cultura mondenă nihilistă, materialistă a Apusului, cultura muzicii rock și a drogurilor, precum și curentele mistice orientale, etc.”. Frumoașă perspectivă, adusă la cele de pînă acum! Dar nu ne înspăimîntă, pentru că — după cuvîntul Scripturii — „sufletele dreptilor sînt în mîna lui Dumnezeu”.

Nici un curent religios din rîndurile neoprotestantismului, cu excepția unuia, nu s-a născut pe pămînt românesc, ci au fost importate cu sprijinul celor ce nu vedeau cu ochi buni unitatea spirituală a poporului român. Amintim, în acest sens, ceea ce scria, încă în 1913, un ziar din Arad (Aradi Közlöny), „Chestiunea națională românească ar trebui dezvoltată în așa chip ca poporul să fie deslegat de sub conducerea preoților români. E de mare însemnătate faptul că chestiunea românească, cel puțin în parte, poate fi rezolvată cu ajutorul baptismului, care poate ajunge la cucerirea de necrezut în județul Arad”.

Autorul acordă lungi spații, reproducînd (cu neascunsă satisfacție) păreri ale unor istorici români despre situația Bisericii Ortodoxe Române în diferite epoci istorice, sub influența statelor slave, a influenței grecești din epoca fanariotilor și altele. Nu ne vom ocupa de ele; facem doar constatarea că „relele” provocate Bisericii și poporului nostru nu afectează calitatea credinței. Nu Ortodoxia e de vină că acest popor s-a aflat, secole de-a rîndul — „în calea răutăților”. Dacă neoprotestantismul ar fi existat în acele timpuri grele și el ar fi pățit la fel, pentru că — vorba cronicarului — nu stă vremea sub om, ci bietul om sub cirna vremii”. Faptul că această Biserică a supraviețuit acestor asupriri (cum a supraviețuit și celor mai recente), este meritul ei și purtarea de grijă a lui Dumnezeu care ocrotește Biserica Sa.

Nu ne vom ocupa nici de cazurile preoților D. Cornilescu și Tudor Popescu. În ce privește pe preotul Iosif Trifa și mișcarea religioasă „Oastea Domnului”, nu sîntem de acord cu cele afirmate sau insinuate de autor. L-am cunoscut pe părintele Iosif, am toată cărțile lui. Am activat în rîndurile „Oastei” în tinerețe. În ciuda unor conflicte și a unor dezertări de ostași, după cum spuneau deunăzi dl. Sergiu Grossu de la Paris — „Oastea Domnului” este o fiică a Bisericii și numai atîta vreme cît se află în Biserică și trăiește potrivit învățăturii și modului de viață creștin ortodox, în smerenie și dragoste de adevărata credință, se poate socoti o adevărată „Oaste a Domnului”.

Di. Țon ne avertizează — și bine face; e singurul lucru de reținut din lectura cărții — că „Biserica Ortodoxă va trebui să concureze pe piața liberă a ideilor cu cultele protestante și neoprotestante. Fiecare își va expune crezul în libertate și poporul român va alege în libertate”. Întrebăm: „Ce să alegă?” Dacă Ortodoxia nu e bună; dacă despre catolicism spune că „religia catolică în totalitatea ei nu s-a dovedit a fi cel mai bun mod de înțelegere a religiei creștine și nici cel mai bun ferment pentru dezvoltarea vieții spirituale și individuale a națiunii” (p. 22) — atunci ce mai rămîne de ales, decît neoprotestantismul, dar și protestanții vechi se dezic de practicile prozelitiste ale unora dintre aceste confesiuni și denominațiuni creștine (sau pretins creștine). Un exemplu recent îl oferă Biserica Lutherană din R.F.G., Hannover, care a publicat o carte cu titlul Kleiner Sektens Katechismus (autor Günther Siedenschur, 1975, ajunsă la a 11-a ediție), în care se plînge că „reprezentanții ai diferitelor secte de reținut această nădire de la un lutheran”) vin la ușile caselor noastre, cheamă pe credincioși la adunările lor și-i angajează în discuții asupra problemelor religioase”.

În ce ne privește, facem observația că termenul „a alege” în materie de credință ni se pare nepotrivit. A alege înseamnă a proceda ca la piață, a prefera o marfă alta, care cumpărătorului i se pare mai bună sau mai ieftină. Nu alegere ne trebuie. Credința nu este o marfă care poate fi aleasă dintre altele. Ne trebuie o adîncire a vieții în Hristos, o cercetare a mijloacelor care s-au dovedit mai potrivite și mai ducătoare la scop pentru această adîncire și convertire a sufletului creștin. Ori, în acest domeniu, socotim că experiența religioasă autentică, milenară, a Bisericii noastre poate oferi și metode și exemple realizate de credincioși cu viață îmbunătățită prin credință, har și fapte bune, vrednice de luat în seamă.

În procesul de reinnoire a vieții creștine de pre-tînderea, în spiritul ecumenismului autentic — nu cel comandat de sus, ca înainte — putem afla terenul potrivit pentru o concurență sinceră pentru a oferi creștinismului credibilitatea atît de necesară în fața necredincioșilor și a altor indiferenți, fără de care tristețele noastre frămîntări confesionale nu fac decît să compromită succesul Evangheliei lui Hristos în lume.

— Să ne întrecem în slujirea oamenilor, slujind prin aceasta lui Dumnezeu Tatăl nostru al tuturor.

Pr. dr. Gheorghe LIȚIU

APEL

În anii 1948—1952 „Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român” — „ASTRA” i-a fost confiscată de către regimul comunist toată baza materială și financiară, acumulată de la înființarea ei în 1861.

În urma revoluției din decembrie 1989 „ASTRA” a renăscut dar în activitatea ei se resimte lipsa unei baze materiale și financiare adecvate. Orice eforturi ar face și oricît de bine s-ar organiza nu-și va putea îndeplini telurile propuse fără sprijinul transilvănenilor, al tuturor oamenilor de bine din țară și străinătate.

De aceea, primim orice fel de sprijin, de orice natură: cărți, publicații, aparatură pentru tipărit și multiplicat, pentru înregistrări și fotografii.

Donațiile materiale se pot trimite pe adresa „Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român” — „ASTRA” — Str. Mitropoliei nr. 20, 2400, SIBIU — ROMANIA, iar cele de natură financiară se pot depune direct la C.E.C. în cont „ASTRA” nr. 45.11.09.35.

Recunoștință și sincere mulțumiri tuturor celor doritori de a sprijini venerabila instituție transilvăneană în îndeplinirea misiunii ei.

Consiliul Central al ASTREI SIBIU

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Dr. Serafim Făgărășanu, episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Arhid. prof. Dr. Aurel Jivi, redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu; Arhid. Ezechiel Oancea, tehnoredactor; Pr. Vartolomeu Constantinescu, corector.

ABONAMENTUL pe un an: 150 lei. Cont nr. 45.10.4.09.2. B.N.R. — Sibiu Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

44 206